

Шевченко С.М., кандидат педагогічних наук,
ст. наук. сп., старший науковий співробітник
відділу історії та філософії освіти
Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

**ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ ІЗ ОСОБЛИВИМИ
ПОТРЕБАМИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ: АНАЛІЗ ОСТАННІХ
ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ**

Проблемам сучасних форм організації освіти дітей із особливими потребами на сучасному етапі присвячено низку наукових праць де розглядаються концептуальні та технологічні основи інклюзивної освіти, окремі моделі певних навчально-реабілітаційних центрів визначенні напрямів розвитку нових форм освіти дітей із порушеннями слуху (С. Литовченко), розширення їх функцій та удосконалення структури (А. Колупаєва, О. Таранченко) [1].

Історіографія дослідження спеціальної літератури свідчить, що особлива увага приділяється до досліджень вітчизняних сурдопедагогів: А. Басової, В. Бондаря, О. Дьячкова, А. Добрової, С. Єгорова, І. Єрмоєнко, В. Слюсаренко, М. Ярмаченка та ін., які висловили цілу низку ідей та положень щодо розвитку спеціальних шкіл для дітей з особливими потребами у своїх наукових працях. Питанням організації життєдіяльності інтернатних закладів цікавилися сучасними науковцями – А. Машкаринець-Бутко, В. Химинцем, П. Стрічком, В. Шевченком та ін.

Аналіз літературних джерел показав, що за останні роки було визначено нову методологію розвитку спеціальної освіти (В. Бондар, В. Засенко, А. Колупаєва, О. Таранченко та ін.), яка передбачає: створення умов для здобуття дітьми різних освітніх рівнів, не залежно від стану здоров'я, наявності тих чи інших порушень психофізичного розвитку; спрямування освіти на задоволення потреб дітей та їхніх батьків шляхом надання освітніх послуг (до яких відносимо і реабілітаційні, корекційно-розвиткові тощо); розширення мережі навчальних установ та надання батькам прав вибору освітньої моделі для своєї дитини.

Суспільство України постійно адаптує діючі стандарти до потреб дітей з особливими потребами, а особливо організація інклюзивного навчання для таких дітей відіграє дуже важливу роль у становленні та адаптації до нинішнього суспільства. Тому удосконалення такої системи навчання шляхом різних проектів, методів і форм роботи є найактуальнішою проблемою у розвитку шкільної освіти для дітей з особливими потребами.

Нові нормативно-правові документи Державний стандарт (2011), Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» (2011) та інші відіграли значну роль у розвитку навчально-виховного процесу дітей з особливими потребами. Одним із цінних таких документів став **Державний стандарт** в основу якого було покладено **інноваційний підхід** до навчання дітей з особливими освітніми потребами:

- інклюзивне та інтегроване навчання;
- білінгвальне (двомовне) навчання дітей глухих та із зниженим слухом (уведення української жестової мови як навчального предмета та засобу навчання);
- формування життєвої компетентності у процесі навчання та реабілітації дітей з особливими освітніми потребами;
- формування життєвої компетентності у дітей з розумовою відсталістю як умови їх соціальної інтеграції, здатності застосовувати здобуті знання і вміння у практичній життєдіяльності [2]. Навчально-виховний

процес у класах з інклюзивним навчанням здійснювався відповідно до робочого навчального плану загальноосвітнього навчального закладу, складеного на основі типових навчальних планів загальноосвітніх навчальних закладів, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами. Встановлено, що інклюзивне навчання сприяє швидкому адаптуванню таких дітей у суспільство. Тому у подальшому потрібні розвідки та дослідження у цьому напрямку, оскільки він і нині актуальний, постійно удосконалюється та має нові перспективи розвитку в організації навчального-виховного процесу для учнів з особливими освітніми потребами.

Література:

1. Литовченко С. Навчально-реабілітаційний центр як сучасна форма організації освіти дітей з порушеннями слуху. Особлива дитина: навчання і виховання. Вип. 1. 2017. С. 78-85
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державного стандарту початкової загальноосвітньої школи» від 20 квітня 2011 р. №462. Київ. Відповідно до статті 31 Закону України «Про загальну середню освіту» (651-14). Кабінет Міністрів України постановив: Установити, що Державний стандарт впроваджується з 1 вересня 2012 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/462-2011-%D0%BF#Text>